

ΣΤΕ 1028/2017 [Κατεδάφιση αυθαίρετου κτίσματος σε δασική έκταση]

Περίληψη

-Η διαπίστωση της ανέγερσης αυθαίρετων κατασκευών σε εκτάσεις που φέρουν δασικό χαρακτήρα ή έχουν κηρυχθεί αναδασωτέες επιβάλλει στη Διοίκηση την υποχρέωση, κατά δέσμια αρμοδιότητα, να κηρύξει κατεδαφιστέες τις κατασκευές αυτές.

-Ο λόγος εφέσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η επίδικη έκταση αποτελεί τμήμα μεγαλύτερου αγροτεμαχίου, εμβαδού 1252 τ.μ. που ανήκει στην κυριότητα της της εκκαλούσας και, συνεπώς, η εκκαλούμενη απόφαση εσφαλμένως απέρριψε τον σχετικό λόγο ακυρώσεως με το σκεπτικό ότι το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της πράξης κατεδάφισης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας σε δάση και δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις δεν περιορίζεται σε όσες από αυτές είναι δημόσιες, αλλά καταλαμβάνει καί εκείνες που είναι ιδιωτικές, η κήρυξη δε της έκτασης ως αναδασωτέας αρκεί για την εφαρμογή σε αυτήν των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 71 του ν. 998/1979 και 114 του ν. 1892/1990.

-Νομίμως έγινε δεκτό με την εκκαλούμενη απόφαση ότι η ένταξη της επίδικης έκτασης στον οικισμό, και ακριβής υποτιθέμενη, δεν αποτελεί λόγο μη εφαρμογής της δασικής νομοθεσίας, ενόψει και του ότι δεν προβλήθηκε άλλος, ειδικότερος, ισχυρισμός από την εκκαλούσα σχετικά με την ένταξη του επιδίκου στον οικισμό.

Πρόεδρος: Αγγ. Θεοφιλοπούλου

Εισηγητής: Μ. Τριπολιτσιώτη

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, κατά την παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 998/1979 (Α΄ 289), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 2145/ 1993 (Α΄ 88), «Εργο λάβοι, υπεργολάβοι, κατασκευαστές, οι εντολείς τους και κάθε τρίτος που επιχειρεί, άνευ δικαιώματος ... την ανέγερση οποιουδήποτε κτίσματος ή κατασκευάσματος ... ή πραγματοποιεί οποιασδήποτε φύσεως εγκατάσταση εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως, δημόσιας ή ιδιωτικής, τιμωρούνται με φυλάκιση ... και με χρηματική ποινή...», ενώ, κατά την παρ. 2 του αυτού άρθρου 71 του ν. 998/1979, «Η δασική αρχή διατάσσει και, εν αρνήσει του υποχρέου, εκτελεί άνευ ετέρας διατυπώσεως την κατεδάφισιν των κτισμάτων». Εξ άλλου, κατά την παρ. 1 του άρθρου 114 του ν. 1892/1990 (Α΄ 101) «Απαγορεύεται η ανέγερση οικοδομών, κτισμάτων και πάσης

φύσεως εγκαταστάσεων εντός δημοσίων ή ιδιωτικών δασών ή δασικών ή αναδασωτέων εκτάσεων, που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαϊά...», ενώ, κατά την παρ. 2 του άρθρου αυτού, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 παρ. 5 του ν. 2880/2001 (Α΄ 9), «Ανεγερθείσες ή ανεγειρόμενες οικοδομές, κτίσματα και πάσης φύσεως εγκαταστάσεις στις ανωτέρω εκτάσεις κατεδαφίζονται υποχρεωτικά κατόπιν αποφάσεως του οικείου Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας με τεχνική υποστήριξη που διατίθεται και από τεχνική υπηρεσία νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και με την συνδρομή της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας». Τέλος, κατά την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 2145/1993, «Η απόφαση περί κατεδαφίσεως εκδίδεται μετά από κλήτευση προ δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμων ημερών, του φερομένου ως κυρίου ή νομέα ή κατόχου ή του εργολάβου της οικοδομής, του κτίσματος ή της εγκαταστάσεως. Η κλήτευση αυτή ενεργείται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας. Αν τα παραπάνω πρόσωπα είναι άγνωστα ή άγνωστης διαμονής, η κλήση τοιχοκολλάται στην είσοδο του κτίσματος. Κατά της αποφάσεως του νομάρχη [και ήδη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας] περί κατεδαφίσεως επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου της τοποθεσίας του ακινήτου...», κατά την παρ. 6 δε του παραπάνω άρθρου, «Οι προηγούμενες παράγραφοι 2 έως και 5 εφαρμόζονται αναλόγως και για περιπτώσεις κατεδάφισης κτιρίων ή εγκαταστάσεων, που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 71 του ν. 998/1979». Περαιτέρω, κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, προϋπόθεση για τη νομιμότητα της διαταγής κατεδάφισης αυθαίρετου κτίσματος ή κατασκευάσματος είναι, μεταξύ άλλων, η διαπίστωση της ανέγερσής του σε δάσος ή δασική ή αναδασωτέα έκταση. Η σχετική κρίση της Διοίκησης πρέπει, εν όψει των συνεπειών της, να είναι πλήρως αιτιολογημένη, η αιτιολογία δε αυτή μπορεί να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ΣΕ 3573/2009 κ.ά.).

3. Επειδή, όπως προκύπτει από την εκκαλούμενη απόφαση και τα στοιχεία του φακέλου, από αυτοψία που διενήργησε δασολόγος του Δασαρχείου Θηβών στις 24.10.2002 στη θέση "Άγιος Βασίλειος" περιφέρειας του Δ.Δ. Καπαρελλίου του Δήμου Πλαταιών ν. Βοιωτίας και για την οποία συντάχθηκε η από 24.12.2002 σχετική έκθεση, διαπιστώθηκε ότι η ήδη εκκαλούσα, σε δασική έκταση εμβαδού 708 τ.μ, την οποία είχε εκχερσώσει παράνομα, κατασκεύασε κτίσμα με πλάκα από μπετόν αρμέ, εμβαδού 122,46 τ.μ. Σύμφωνα με την έκθεση αυτοψίας, από εξέταση Α/Φ των ετών 1945, 1960 και 1969 προκύπτει ότι η παραπάνω έκταση, όπως και ευρύτερες αυτής, είχε δασική μορφή και καλύπτονταν πριν από την εκχέρσωση από άγρια ξυλώδη βλάστηση πυκνότητας 60%. Εξάλλου, η εν λόγω έκταση κηρύχθηκε αναδασωτέα με την 188/9.2.2000 απόφαση του Διευθυντή Δασών Ν. Βοιωτίας (Δ΄ 158/24.3.2000). Στη συνέχεια, με την 875/8.3.2001 έγγραφη πρόσκληση του Δασάρχη Θηβών, η εκκαλούσα κλήθηκε να κατεδαφίσει την αυθαίρετη κατασκευή, η πρόσκληση δε αυτή επιδόθηκε με θυροκόλληση στις 22.4.2002, στην οικία της, στην οδό Τροίας 26, στα Μελίσσια. Κατόπιν αυτού, με την 4794/9.1.2003 πράξη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας διατάχθηκε η κατεδάφιση του αυθαίρετου κτίσματος. Αίτηση ακυρώσεως της εκκαλούσας κατά της πράξης αυτής απορρίφθηκε με την

εκκαλούμενη απόφαση.

4. Επειδή, η ειδικώς προβλεπόμενη και λεπτομερώς ρυθμιζόμενη από την παρ. 3 του άρθρου 114 του ν. 1892/1990 κλήτευση του φερομένου ως κυρίου κ.λπ. του αυθαίρετου κτίσματος, πριν από την έκδοση της πράξης κατεδάφισης, που αποσκοπεί στην παροχή σ' αυτόν της δυνατότητας να εκθέσει τις απόψεις του για το ζήτημα, αποτελεί, ενόψει του λόγου που την δικαιολογεί και των συνεπειών της πράξης κατεδάφισης, ουσιώδη τύπο της σχετικής διαδικασίας, η μη τήρηση ή η πλημμελής τήρηση του οποίου συνεπάγεται ακυρότητα της παραπάνω πράξης. Εξάλλου, η κλήτευση ενεργείται ήδη σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α' 97) και είχε εφαρμογή κατά τον κρίσιμο, εν προκειμένω, χρόνο. Στον Κώδικα αυτόν ορίζονται τα ακόλουθα: Άρθρο 50 «1. Οι επιδόσεις προς τους ιδιώτες διενεργούνται στην κατοικία ή στο χώρο της εργασίας, κατά περίπτωση, προσωπικώς στους ίδιους ή στους νόμιμους αντιπροσώπους ή στους εκπροσώπους... 2. Για την εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικα, νοείται, ως κατοικία, η οικία, το διαμέρισμα και γενικώς ο στεγασμένος χώρος που προορίζεται για διημέρευση και διανυκτέρευση, ενώ, ως χώρος εργασίας, ο χώρος άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας...». Άρθρο 51 «1. Αν τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 50 απουσιάζουν από την κατοικία τους, το έγγραφο παραδίδεται στο σύζυγο ή σε οποιονδήποτε από τους συγγενείς ή σε μέλος του προσωπικού, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν μαζί τους και, σε περίπτωση μη ανεύρεσης κανενός από τα παραπάνω πρόσωπα, σε οποιονδήποτε από τους λοιπούς συνοίκους. 2. Σύνοικοι θεωρούνται και οι θυρωροί των πολυκατοικιών... 3. Η επίδοση στα πρόσωπα που προβλέπουν οι προηγούμενες παράγραφοι επιτρέπεται εφόσον, κατά την κρίση του οργάνου που ενεργεί την επίδοση, αυτά έχουν συνείδηση των πράξεών τους». Άρθρο 55 «1. Η επίδοση γίνεται με θυροκόλληση: α) αν όλα τα πρόσωπα, προς τα οποία προβλέπεται ότι διενεργείται η παράδοση του εγγράφου, δεν βρίσκονται ούτε στην κατοικία ούτε στο χώρο της εργασίας τους ή αρνούνται την παραλαβή του... 2. Η θυροκόλληση συνίσταται στην επικόλληση από μέρους του οργάνου της επίδοσης, με την παρουσία ενός μάρτυρα, του επιδοτέου εγγράφου στη θύρα της κατοικίας ... όπου κατοικεί ... το πρόσωπο προς το οποίο έπρεπε να διενεργηθεί η παράδοση του εγγράφου» (πρβλ. και άρθρα 52, 59 και 61 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας).

5. Επειδή, με την έφεση προβάλλεται ότι ο παραπάνω ουσιώδης τύπος της διαδικασίας τηρήθηκε πλημμελώς και ότι η εκκαλούμενη απόφαση, που έκρινε τα αντίθετα, δεν αιτιολογείται νομίμως, διότι η θυροκόλληση της πρόσκλησης προς κατεδάφιση του αυθαίρετου πρέπει να γίνει στο ίδιο το αυθαίρετο κτίσμα, και όχι στην οικία του φερόμενου ως κυρίου κλπ. Εν προκειμένω, η 875/8.3.2001 έγγραφη πρόσκληση του Δασάρχη Θηβών προς την εκκαλούσα για την κατεδάφιση του αυθαίρετου επιδόθηκε σε αυτήν, λόγω απουσίας της, με θυροκόλληση, στην οικία της, στην οδό Τροίας 26, στα Μελίσσια, όπως βεβαιώνεται στην από 22.4.2002 έκθεση επίδοσης του δασοφύλακα Ν. Βλαχάκη. Σύμφωνα τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, η επίδοση αυτή

διενεργήθηκε νομίμως, όπως ορθά κρίθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, ο δε λόγος εφέσεως με τον οποίο προβάλλεται το αντίθετο πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος (πρβλ. ΣτΕ 3981/2011).

6. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 2, η διαπίστωση της ανέγερσης αυθαίρετων κατασκευών σε εκτάσεις που φέρουν δασικό χαρακτήρα ή έχουν κηρυχθεί αναδασωτές επιβάλλει στη Διοίκηση την υποχρέωση, κατά δέσμια αρμοδιότητα, να κηρύξει κατεδαφιστές τις κατασκευές αυτές. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η επίδικη κατασκευή ανεγέρθηκε, χωρίς άδεια, σε έκταση που έχει κηρυχθεί αναδασωτέα με την ανωτέρω 188/9.2.2000 απόφαση του Διευθυντή Δασών Ν. Βοιωτίας (Δ' 158/24.3.2000), η οποία δεν προκύπτει ότι έχει ακυρωθεί ή ανακληθεί από τη Διοίκηση. Με τα δεδομένα αυτά, ανεξαρτήτως του ότι, σύμφωνα με την προαναφερόμενη από 24.12.2002 έκθεση αυτοψίας, η έκταση στην οποία κατασκευάσθηκε το επίδικο κτίσμα φέρεται να είχε, πριν από την εκχέρσωσή της, δασικό χαρακτήρα, εφόσον πάντως η έκταση αυτή έχει κηρυχθεί αναδασωτέα, με πράξη που δεν προκύπτει ούτε προβάλλεται ότι έχει ανακληθεί ή ακυρωθεί με οποιοδήποτε τρόπο και της οποίας το κύρος δεν μπορεί να εξετασθεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο της δίκης για τον έλεγχο της πράξης κατεδάφισης, είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη η 4794/9.1.2003 πράξη του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, όπως ορθά, αν και με κάπως διαφορετική αιτιολογία, έκρινε η εκκαλουμένη απόφαση, πρέπει δε να απορριφθούν ως αβάσιμοι οι περί του αντιθέτου προβαλλόμενοι λόγοι εφέσεως. Εξ άλλου, η νομιμότητα της αιτιολογίας της πράξης κατεδάφισης, ερειδόμενη στο τεκμήριο νομιμότητας της πράξης αναδάσωσης, δεν κλονίζεται από την 21/2001 απόφαση του Ειρηνοδικείου Θηβών, με την οποία ακυρώθηκε το 5/3.2.2000 πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής της εκκαλούσας από την επίδικη έκταση, και την 732/2002 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θηβών, με την οποία απορρίφθηκε έφεση του Δημοσίου κατά της παραπάνω απόφασης του Ειρηνοδικείου, δεδομένου ότι, όπως επίσης ορθά έκρινε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, από τις αποφάσεις των πολιτικών δικαστηρίων με τις οποίες επιλύονται αμφισβητήσεις σχετικές με το ιδιοκτησιακό καθεστώς της εν λόγω έκτασης δεν απορρέουν κρίσεις δεσμευτικές για τα αρμόδια διοικητικά όργανα ως προς τον χαρακτήρα της έκτασης αυτής ως δασικής ή μη, εφόσον, άλλωστε, ο δασικός χαρακτήρας της έκτασης διαπιστώθηκε εν προκειμένω με την ατομικού χαρακτήρα απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, που κήρυξε την έκταση αναδασωτέα, και της οποίας η νομιμότητα ούτε ήταν επιτρεπτό να εξεταστεί παρεμπιπτόντως από την Πρόεδρο του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λιβαδειάς (πρβλ. Σ.τ.Ε. 2481/2009 κ.ά.), ούτε και εξετάστηκε. Εξάλλου, για τον ίδιο λόγο είναι απορριπτέος και ο λόγος εφέσεως, που προβάλλεται κατ' επίκληση της 48/2005 απόφασης του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Θηβών, με την οποία η εκκαλούσα αθώωθηκε για το αδίκημα της παράνομης εκχέρσωσης δημοσίας δασικής έκτασης.

7. Επειδή, ο λόγος εφέσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι η επίδικη έκταση αποτελεί τμήμα μεγαλύτερου αγροτεμαχίου, εμβαδού 1252 τ.μ. που ανήκει στην κυριότητα της

εκκαλούσας και, συνεπώς, η εκκαλούμενη απόφαση εσφαλμένως απέρριψε τον σχετικό λόγο ακυρώσεως με το σκεπτικό ότι το ιδιοκτησιακό καθεστώς της έκτασης δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της πράξης κατεδάφισης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας σε δάση και δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις δεν περιορίζεται σε όσες από αυτές είναι δημόσιες, αλλά καταλαμβάνει και εκείνες που είναι ιδιωτικές (ΣτΕ 5483/2012, 2610/2010, 1943/2008, 1307/2005, 3887/2004 κ.ά.), η κήρυξη δε της έκτασης ως αναδασωτέας αρκεί για την εφαρμογή σε αυτήν των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 71 του ν. 998/1979 και 114 του ν. 1892/1990.

8. Επειδή, τέλος, προβάλλεται ότι μη νομίμως κρίθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση ότι ο δασικός χαρακτήρας της έκτασης δεν αναιρείται από το γεγονός ότι αυτή, με την περιοχή που την περιβάλλει, βρίσκεται εντός του οικισμού Αγίου Βασιλείου Καπαρελίου ν. Βοιωτίας, που αναγνωρίσθηκε με την 1107/1986 απόφαση του Νομάρχη Βοιωτίας. Στην 2640/26.10.1987 απόφαση του Νομάρχη Βοιωτίας “Τροποποίηση της 1107/86 απόφασης Νομάρχη που αφορά τον καθορισμό ορίων, όρων και περιορισμών δόμησης και κατηγοριοποίηση του οικισμού Αγ. Βασίλειος Καπαρελίου του ν. Βοιωτίας” (Δ΄ 1098/10.11.1987) ορίζονται τα εξής: “1. ΟΡΙΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ. Καθορίζουμε τα όρια του οικισμού Αγίου Βασιλείου Καπαρελίου που ορίζονται από τα σημεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 1', 2', 3', 4', 5', 6', 33', 34', 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 1 και 29, 30, 31, 32, 33, 7', 8', 29 ως μη δασικές εκτάσεις και 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 8', 7', 33, 6', 5', 4', 3', 2', 1', 15 και 24, 25, 26, 27, 28, 29, 24 ως δασικές εκτάσεις, όπως αυτά φαίνονται στο συνοδευτικό της παρούσης σχεδιάγραμμα σε κλ. 1/5000 που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης αυτής και συντάχθηκε βάσει στοιχείων, χαρτών και επιτόπου ελέγχου. 2. ...”. Από την παραπάνω απόφαση προκύπτει ότι στον εν λόγω οικισμό έχουν ενταχθεί τόσο δασικές όσο και μη δασικές εκτάσεις. Συνεπώς, νομίμως έγινε δεκτό με την εκκαλούμενη απόφαση ότι η ένταξη της επίδικης έκτασης στον οικισμό, και ακριβής υποτιθέμενη, δεν αποτελεί λόγο μη εφαρμογής της δασικής νομοθεσίας, ενόψει και του ότι δεν προβλήθηκε άλλος, ειδικότερος, ισχυρισμός από την εκκαλούσα σχετικά με την ένταξη του επιδίκου στον οικισμό. Κατόπιν τούτου, και αυτός ο λόγος εφέσεως είναι απορριπτέος.

9. Επειδή, ενόψει των παραπάνω, η κρινόμενη έφεση πρέπει να απορριφθεί.